

8. Božie kráľovstvo

Po rokoch plných hriechov a zápasov v púšti Boží ľud konečne vpochodoval do zasľúbenej zeme! Izraeliti na vlastné oči videli, že Božej moci sa nič nevyrovná, keďže ich armáda s Božou pomocou systematicky likvidovala nepriateľov omnoho väčších a oveľa lepšie ozbrojených, než boli oni.

V tomto bode príbehu by ste mohli očakávať, že Izrael bude prosperovať, tešiť sa z Božej moci a prítomnosti, chodiť po Božích cestách a žiť šťastne až do smrti. Ale žiaľ, príbeh pokračuje inak. Kým Jozua ešte opisuje Božiu vernosť pri dobývaní zasľúbenej zeme, Kniha sudcov už zaznamenáva neveru Izraela a jeho neochotu žiť tak, ako Boh chcel. Pri čítaní Sudcov máte pocit, akoby ste boli na horskej dráhe: Izrael upadá do hriechu a apatie; Boh povolá vodcu, ktorý ich zachraňuje; ľud sa opäť priznáva k Bohu; Izrael opäť upadá do hriechu a apatie; Boh opäť povoláva vodcu, ktorý ich zachraňuje, a to sa opakuje znova a znova.

Ale pre Boží ľud nastala sľubnejšia éra, keď na scénu nastúpil Samuel. Samuel bol Boží prorok a posledný zo sudcov. Izrael v jeho osobe získal zbožného vodcu, ktorý ľudu verne prinášal Božie slovo. Práve počas tohto obdobia sa z Izraela stala monarchia. Ale na to, aby sme pochopili význam tohto posunu, sa musíme opäť pozrieť na úplný začiatok.

Kráľ stvorenstva

Možno ste sa nikdy nepozreli na príbeh o stvorení z tohto uhla, ale prvé dve kapitoly 1. Mojžišovej prezentujú Boha ako Kráľa stvorenstva. Tento Kráľ je taký mocný a jeho slovo je také autoritatívne, že mu stačí niečo vysloviť, a už tým niečo povolá k existencii. Prvé dve kapitoly Biblie opisujú, ako tento Kráľ tvoril priestor, nad ktorým mal vládnuť. V záhrade Eden fungovalo všetko v dokonalej harmónii; všetko bolo dokonale podriadené Kráľovej vláde. Na prvých stránkach Biblie nachádzame nádherný obraz toho, ako vyzeral svet, keď v ňom všetko radostne prijímalo vládu Kráľa.

Často svedkami toho, ako človek odmieta Božiu autoritu a chce byť autoritou sám pre seba, no Boh ho pôvodne stvoril tak, aby vládol nad stvorenstvom v jeho mene:

„Boh povedal: Utvoríme človeka na svoj obraz, na svoju podobu. Nech ľudia vládnu nad morskými rybami, nebeským vtáctvom, dobytkom, nad celou zemou a nad všetkými plazmi, čo sa hýbu po zemi.

Boh stvoril človeka na svoj obraz; na Boží obraz ho stvoril. Stvoril ich ako muža a ženu.

Boh ich požehnal a povedal im: Plodte sa a množte sa, naplňte zem a podmaňte si ju! Panujte nad morskými rybami, nad nebeským vtáctvom a nad všetkou zverou, čo sa pohybuje na zemi!“ (1. Mojžišova 1, 26-28)

Vidíme tu nasledovný obraz: Boh – absolútny Vládca nad stvorením – deleguje svoju autoritu na človeka. Boli sme stvorení, aby sme sprostredkovali milostivú vládu Boha každej časti jeho stvorenstva. Človek bol stvorený, aby fungoval pod Božou vládou.

Ale keď Adam a Eva jedli zo zakázaného ovocia, zneužili svoju slobodu a odmietli Božiu autoritu. Týmto jednoduchým skutkom spochybniť Božiu vládu na zemi. Rozhodli sa radšej nasledovať hada, satana. Tento obrat je taký významný, že satan je teraz v Biblii nazývaný vládcom; je „kniežaťom tohto sveta“ (Ján 12, 31). Realita, v ktorej dnes žijeme, bola pre Adama a Evu pred pádom nepredstaviteľná. Mohol by niekto naozaj spochybniť Božiu vládu vo svete, ktorý stvoril Boh? Naozaj odmietne človek Boha a bude žiť v otvorenej neposlušnosti? Nech by to pred pádom znelo akokoľvek neuveriteľne, práve tento zápas prežívame vo svojom živote každý deň.

1. *Zamyslite sa nad tým, čo ste sa dozvedeli o Bohu z prvých dvoch kapitol 1. knihy Mojžišovej. Ako bol Boh ustanovený za kráľa a ako sa jeho kráľovská moc prejavuje v príbehu o stvorení?*

Pravý Kráľ Izraela

Ďalší obraz o Bohu ako o Kráľovi vidíme, keď vyviedol svoj ľud z otroctva počas exodu. Prostredníctvom desiatich rán ukázal, že je najvyšším Vládcom tohto sveta – vstúpil do teritória faraóna a egyptských bohov a dokázal, že má nekonečne väčšiu moc. Porazením falošných bohov Egypta a víťazným vyvedením svojho ľudu z otroctva Boh dokázal, že je pravým Kráľom Izraela aj celej zeme.

Zmluva, ktorú Boh uzavrel so svojím ľudom pri vrchu Sinaj, bola prejavom toho, že je jeho Kráľom. Tento typ zmluvy, v ktorej dobývajúci kráľ stanovuje podmienky, na základe ktorých môže k nemu ľud pristupovať, bol v tom čase v okolitých národoch bežný. Jasne to vidíme v 2. Mojžišovej 19, 5-6:

„Ak teda budete pozorne počúvať môj hlas a budete zachovávať moju zmluvu, budete mojím osobným vlastníctvom medzi všetkými národmi, lebo celá zem je moja. Budete mi kráľovstvom kňazov, svätým národom.“

Boh bol Kráľ a Izrael bol jeho kráľovstvom. Svätostánok a chrám boli príbytkami Kráľa – boli jeho „palácom“. Pamätajte, že archa zmluvy, kde prebývala Božia prítomnosť, bola ústredným prvkom svätostánku a chrámu. Biblia neskôr spomína archu ako podnožku pred Božím trónom (1. kronická 28, 2; Žalm 132, 7). To naznačuje, že svätostánok aj chrám mali dôležitejší význam, než len byť naplnené Božou prítomnosťou, čo by potom mohol Izrael používať ako nejaký talizman pre šťastie alebo duchovnú posilu. Tieto príbytky boli dôkazom faktu, že Boh bol ich Kráľom; boli pripomienkou, že Boh bol uprostred svojho ľudu, vládol mu a staral sa oň.

Po tom, čo Boh priviedol Izrael do zaslúbenej zeme, ľud neustále odchádzal od Boha a od jasného smeru, ktorý im udal pri vrchu Sinaj. Namiesto toho robili čokoľvek, čo sa im práve zdalo vhodné. V Knihe sudcov čítame: „V tom čase v Izraeli nebolo kráľa a každý robil, čo uznal za správne“ (Sudcovia 17, 6; 21, 25). Tento výrok nehovorí len o tom, že Izrael ignoroval Božie zákony, ale naznačuje aj riešenie: Izrael potreboval kráľa. Právoplatným Kráľom Izraela bol Boh, Izrael to však nebol ochotný prijať. Zdalo sa, že v Izraeli Božie kráľovstvo nikdy nebude plne ustanovené.

Izrael chce kráľa

Na prvý pohľad sa zdá ako rozumné, aby nad Izraelom vládol ľudský kráľ. Obdobie sudcov bolo chaotické, dávalo by teda zmysel, aby sa jasne určil vládca, ktorý by viedol a spravoval ľud. Okrem toho mali aj všetky okolité národy kráľa, takže Izraeliti sa iste cítili čudní. Veď oni mali len stan a sériu nedokonalých vodcov, ktorých Boh ustanovil, aby na určitý čas vládli nad jeho ľudom. Nemali by sa teda lepšie, keby mohli mať ľudského kráľa?

Takéto uvažovanie viedlo Izrael k tomu, aby prosili Boha o normálneho kráľa. Prečítajte si zápis v 1. Samuelovej 8 a pozorne sledujte Božie varovania ohľadom toho, čo týmto svojím rozhodnutím riskovali.

2. *Prečítajte si 1. Samuelovu 8. Čo nám táto pasáž hovorí o významnosti rozhodnutia Izraelitov, aby nad nimi vládol ľudský kráľ?*

Problémy na seba nenechali dlho čakať: Izraeliti chceli kráľa, aby boli „ako všetky ostatné národy“. Ale Izrael nikdy nebol ako ostatné národy – a práve to je pointa celej Starej zmluvy. Izrael mal byť jedinečný, pretože ich Boh bol jedinečný. Boli oddelení od všetkých ostatných, pretože mali všemocného Boha, ktorý prebýval uprostred nich. Stať sa takým, ako boli ostatné národy, bol obrovský krok nesprávnym smerom. Boh ich ohľadom toho varoval, ale oni nevideli dôsledky svojho rozhodnutia. Tým, že si Izrael vybral ľudského kráľa, odmietol Boha ako svojho Kráľa.

Za prvého izraelského vládcu Boh ustanovil Saula, ale čoskoro bolo zrejmé, že bol chabým reprezentantom Božej vlády. Ľud na vlastnej koži zistil, prečo ho Boh varoval ohľadom ľudského kráľa. A tak sa Izrael opäť dostal do slepej uličky. Jeho história nás kontinuálne učí, že bez Božieho plánu a jeho neprestajnej milosti by bola všetka nádej dávno stratená.

Božia zmluva s kráľom Dávidom

Boh mal však pre Izrael ďalšie plány. Keď Saula ako kráľa odmietol, prorok Samuel pomazal pastiera Dávida za ďalšieho kráľa. Koncept pomazania je dôležitý. Kráľ Izraela bol doslova pomazaný olejom a potom ho nazývali „Pánovým pomazaným“ – táto idea bola naplno rozvinutá neskôr v osobe Ježiša.

Aj keď si to vyžadovalo veľa času a dôvery v Božie zaslúbenia, Dávid sa napokon naozaj stal ľudským kráľom, prostredníctvom ktorého mohol Boh pristupovať k svojmu ľudu ako jeho nebeský Kráľ. Dávid zďaleka nebol dokonalý, ale Boh ho opisuje ako „muža podľa svojho srdca“ (1. Samuelova 13, 14) a v jeho osobe stanovil ideál toho, ako by mal vyzeráť kráľ Izraela.

Význam toho, čo chcel Boh dosiahnuť prostredníctvom Dávida, odhaľuje 2. Samuelova 7, kde Boh uzatvára s Dávidom zmluvu. Kontextom tejto kapitoly je, že keď sa Dávid pozrel na všetky požehnania, ktoré mu Boh dal, rozhodol sa uctiť si Boha postavením domu pre archu zmluvy. (Tento „dom“ bol tým chrámom, o ktorom sme hovorili v predchádzajúcej kapitole.) Boh však povedal, že Dávid mu nemôže postaviť chrám (táto úloha pripadla až jeho synovi Šalamúnovi), ale potvrdil svoje zámery s Dávidom uzavretím zmluvy. Táto zmluva vychádzala z predošlých zmlúv, ktoré Boh uzavrel s Abrahámom a Mojžišom, len ich rozšírila o sľuby, ktoré boli dokonale naplnené v osobe Ježiša.

3. *Prečítajte 2. Samuelovu 7. Aké sľuby dáva Boh Dávidovi v tejto pasáži?*

Božia zmluva s Dávidom ukazuje, že Boh naďalej koná, aby naplnil svoje sľuby dané Abrahámovi. V 1. Mojžišovej 12, 1-2 Boh sľúbil, že preslávi jeho meno. V 1. Mojžišovej 15, 18 sľúbil, že dá Abrahámovi a jeho potomkom krajinu Kanaán. V 1. Mojžišovej 17, 3-7 mu povedal, že táto zmluva bude pokračovať aj s Abrahámovými potomkami a že z Abraháma vyjde mnoho národov, dokonca aj králi.

A teraz si pozrite, čo sľúbil Boh Dávidovi v 2. Samuelovej 7. Sľúbil, že preslávi Dávidovo meno (v. 9), pevne usadí Izrael v kanaánskej krajine (v. 10) a vzbudí z neho potomka, ktorý udrží Dávidov rod na tróne (v. 12). Sľuby, ktoré dal Boh Abrahámovi, boli neskôr zopakované v zmluve s Mojžišom a teraz v sľuboch daných Dávidovi. Napriek nevere Izraela Boh ďalej konal, aby uskutočnil svoje zámery pre svoj ľud.

Predtým ako Izrael vstúpil do zaslúbenej zeme, Boh prorocky predpovedal svojmu ľudu, že keď sa tam usadia, odmietnu ho a budú chcieť, aby im vládol ľudský kráľ (5. Mojžišova 17). Vedia, že sa tak stane, Boh ustanovil spôsob, ako bude naďalej dosahovať svoje zámery s Izraelom prostredníctvom ľudského kráľa. Boh mal vládnuť nad svojím ľudom ako Kráľ prostredníctvom svojho vzťahu – svojej zmluvy – s týmto pozemským kráľom. Kráľ Izraela mal nasledovať Božiu vládu a podriaďovať sa

jej. Tým mal ľudu odzrkadľovať pravého Kráľa Izraela. Popritom Boh naďalej dával Izraelu prorokov, ktorí mali udržiavať moc izraelských kráľov na uzde, ukazovať im, že pravým Kráľom Izraela je Boh, a zabezpečovať, že títo ľudskí králi budú vládnuť v mene Boha.

Prichádzajúci Kráľ

Božie konanie prostredníctvom Dávida ako kráľa Izraela je odrazom jeho konania prostredníctvom svojho ľudu od samého začiatku a tiež toho, čo urobí v budúcnosti prostredníctvom svojho Syna, Ježiša Krista. Nemalo by nás prekvapiť, že Dávid zlyhal a nedokázal byť dokonalým kráľom Izraela. Jeho najpamätnejším zlyhaním bolo cudzoložstvo s Batšebou a následné poslanie jej manžela na istú smrť v snahe zakryť svoj hriech. Dávidovi Boh odpustil a on naďalej zostal štandardom, ku ktorému boli neskôr prirovnávaní ostatní králi. Ale kvôli jeho nedokonalaj poslušnosti Boží ľud stále túžil a čakal na iného Vládca.

Proroci naďalej z času na čas pripomínali, že Vládca raz príde z dávidovskej línie a do izraelského národa – ako aj do všetkých kráľovstiev zeme – navráti poriadok. Tento prichádzajúci Kráľ obnoví svet do jeho pôvodného stavu. Izaiáš 11 opisuje tohto Kráľa ako „ratolest z Izajovho pňa“ (Izaj bol Dávidov otec), na ktorom spočinie Duch Pánov. Bude dokonale vládnuť Izraelu aj národom. Jeremiáš 23, 5-6 nazýva Kráľa „výhonkom“ z Dávidovej línie, ktorý „bude panovať ako kráľ, bude si múdro počínať“ a jeho meno bude: „Hospodin je naša spravodlivosť“. Ezechiel 34, 23-24 opisuje prichádzajúceho Kráľa ako dokonalého pastiera pre Boží ľud. Amos 9, 11-12 hovorí, že Boh znovu vybuduje rozpadnutý dom Dávidov, a Ozeáš 3, 5 predkladá víziu Izraela, ktorý opäť hľadá Hospodina pod vládou „Dávida, svojho kráľa“.

Božia budúcnosť pre Izrael bola silno spätá s konceptom Izraela ako kráľovstva pod vládou Pánovho pomazaného, ktorý bude sprostredkovať zvrchovanú vládu Boha. Všimnite si metafory, ktoré Boh používa, keď hovorí o budúcnosti svojho ľudu v Ezechielovi 37:

„Môj služobník Dávid bude kráľom nad nimi a jediným pastierom pre všetkých. Budú chodiť podľa mojich nariadení, zachovávať moje ustanovenia a plniť ich. Budú bývať v krajine, ktorú som dal svojmu služobníkovi Jákobovi a v ktorej bývali vaši otcovia; naveky budú bývať na nej oni a ich synovia i synovia ich synov. Môj služobník Dávid bude naveky ich kniežatom. Uzavriem s nimi zmluvu o pokoji, bude to pre nich večná zmluva. Usadím ich a rozmnožím a naveky dám svoju svätyniu do ich stredy. Môj príbytok bude u nich, ja budem ich Bohom a oni budú mojím ľuďom. Potom národy spoznajú, že ja som Hospodin, ktorý posväcuje Izrael; moja svätynia bude uprostred nich naveky.“ (v. 24-28)

4. *Zamyslite sa na chvíľu nad zaslúbeniami o prichádzajúcom Kráľovi (príp. si vyhladajte aj pasáže, ktoré sme spomenuli v posledných dvoch odsekoch). Koncept Kráľa, ktorý povstane z dávidovskej línie, pripravuje pôdu pre Ježišov príchod v Novej zmluve. Ako?*

Hľadanie Božieho kráľovstva

Po vláde kráľa Dávida nasledoval rad neuspokojivých kráľov. Napokon bolo izraelské kráľovstvo natoľko skazené, že ho Boh vyhnal zo zaslúbenej zeme do exilu (toto obdobie dejín Izraela hlbšie preskúmame v ďalšej kapitole). Keď Izrael prišiel o kráľovstvo, v stávke bola jeho národná identita. Zúfalo potreboval znovuzískať kráľovstvo. Ale to sa nestalo realitou, kým neprišiel Ježiš.

Kniha Ezdráša a Nehemiáša zaznamenáva čiastočný návrat Božieho ľudu z exilu, ale kráľovstvo sa neobnovilo. Kniha Daniela príchod tohto kráľovstva zaslubuje a predpovedá, že nad národmi bude vládnuť „Syn človeka“.

Keď obrátíme posledné stránky Starej zmluvy a začneme čítať Novú zmluvu, vidíme, že Božie kráľovstvo je stále veľkým otáznikom. Keď na scénu prišiel Ježiš, „hlásal Božie evanjelium a vravel: Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo. Kajaďte sa a verte v evanjelium!“ (Marek 1, 14-15). Je to neuveriteľne vzrušujúce vyhlásenie, ak berieme do úvahy dejiny Izraela ako kráľovstva! Kráľovstvo sa konečne priblížilo – Ježiš hlásal dobrú zvesť o tom, že Božie kráľovstvo sa opäť vrátilo a on sám mal vládnuť ako Boží pomazaný! V podstate už od chvíle, ako bolo ohlásené narodenie Ježiša, bolo jasné, že to je prichádzajúci Kráľ, Vládca z Dávidovho rodu, ktorý prinesie na zem dokonalé Božie kráľovstvo.

5. *Prečítajte si zvestovanie o narodení Ježiša v Lukášovi 1, 26-33. Ako nám slová použité v tejto pasáži pomáhajú vidieť Ježiša v kontexte starozmluvného kráľovstva?*

6. *Prečo je dôležité, aby sme Ježiša vnímali ako vyvrcholenie kráľovskej línie Dávida?*

Keď anjel ohlásil Ježišovo narodenie, použil rovnakú terminológiu, akú sme videli v 2. Samuelovej 7, keď Boh uzavrel zmluvu s Dávidom. Ježiš bol tým pravým Kráľom Izraela:

„Hľa, počneš, porodíš syna a dáš mu meno Ježiš. On bude veľký. Bude sa volať synom Najvyššieho a Pán, Boh, mu dá trón jeho otca Dávida. Bude kraľovať nad Jákobovým domom naveky a jeho kráľovstvu nebude konca.“ (Lukáš 1, 31-33)

Už sme takmer dorazili k Novej zmluve. Väčšina z nás lepšie pozná učenie Novej zmluvy, ale chápanie Starej zmluvy nám pomáha jasnejšie rozumieť Novej. Nová zmluva je v konečnom dôsledku celá o Ježišovi Kristovi. Termín *Kristus* je titul, nie priezvisko. Ide o grécky preklad hebrejského slova „Mesias“ alebo „Pomazaný“. Keď Ježiš nastúpil na scénu, prišiel ako pomazaný Kráľ Izraela. Jeho rolou bolo sprostredkovať zvrchovanú vládu Boha nad jeho zemou a jeho ľuďmi. Aj my v tom máme zohrať svoju úlohu, ale najskôr musíme pochopiť, že Božie kráľovstvo má dlhú históriu.

7. *Ako by mal fakt, že Boh aj jeho Pomazaný sú Kráľom, ovplyvniť náš pohľad na náš vzťah s Bohom a jeho Synom?*

8. *Strávte chvíľu v modlitbe. Modlite sa, aby vám Boh pomohol ochotne sa podriaďiť jeho vláde ako Kráľovi stvorenstva. Modlite sa, aby bola nad svetom nastolená Božia vláda a aby tento vzdorovitý svet uvidel Ježiša ako svojho skutočného Kráľa.*

Pozrite si video k tejto kapitole na multiplymovement.com.